

Sygn. akt I Ns 454 / 15

POSTANOWIENIE

Dnia 11 grudnia 2015 roku

Sąd Rejonowy w Ostrołęce - I Wydział Cywilny w składzie:

Przewodniczący: SSR Agata Tokarska

Protokolant: sekr. sąd. Artur Matejkowski

po rozpoznaniu w dniu 11 grudnia 2015 roku w Ostrołęce

na rozprawie

sprawy z wniosku W. K.

z udziałem T. B., B. G., M. N., L. P. i M. S.

o stwierdzenie nabycia spadku

postanawia:

stwierdzić, że spadek po H. S., z domu L., córce (...), zmarłej w dniu 28 lutego 2015 roku w O. i tam też ostatnio stale zamieszkałej, na podstawie ustawy i z dobrodziejstwem inwentarza nabyli: córka W. K., córka B. G., córka L. P. i córka T. B., po 1/5 (jednej piątej) części każda z nich oraz wnuczka M. N. i wnuk M. S., po 1/10 (jednej dziesiątej) części każde z nich.

Sygn. akt I Ns 454 / 15

UZASADNIENIE

Wnioskodawczyni W. K. wniosła o stwierdzenie nabycia spadku po H. S., zmarłej w dniu 28.02.2005r. w O. i tu też ostatnio przed śmiercią stale zamieszkałej. Wskazała, że jako spadkobierców ustawowych zmarła pozostawiła córki W. K., B. G., L. P. i T. B. oraz wnuki (dzieci po zmarłym synu E. S.) – M. S. i M. N. (wniosek, k. 2-3).

Uczestnicy postępowania B. G., M. N. i M. S. przyłączyli się do wniosku (protokół rozprawy z dnia 3.07.2015r., k. 32-33), natomiast uczestnicy postępowania L. P. i T. B. nie podzieliły stanowiska wnioskodawczyni co do kręgu osób uprawnionych do dziedziczenia wskazując na „niegodziwość” dziedziczenia przez wnioskodawczynię (pismo procesowe z dnia 2.07.2015r., k. 37-38).

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

H. S., z domu L., córka (...), zmarła w dniu 28.02.2015r. w O. i tu też przed śmiercią mieszkała na stałe.

(dowód: odpis skrócony aktu zgonu H. S., k. 11, zapewnienie spadkowe - k. 68)

W chwili śmierci H. S. była wdową, gdyż jej mąż W. S. zmarł przed nią. H. S. miała pięcioro dzieci: córkę W. K., córkę B. G., córkę L. P., córkę T. B. i syna E. S..

(dowód: zapewnienie spadkowe - k. 68, akt małżeństwa i akt urodzenia W. K. - k. 4-5, akt małżeństwa i akt urodzenia B. G. - k. 6-7, akt małżeństwa L. P. - k. 8, akt małżeństwa T. B. - k. 9, akt zgonu E. S. - k. 10)

Spośród dzieci H. S. nie żyje jedynie jej syn E. S., który zmarł w dniu 25.11.1980r. pozostawiając dwoje dzieci: córkę M. N. i syna M. S..

(dowód: zapewnienie spadkowe - k. 68, akt zgonu E. S. - k. 10, akt urodzenia M. S. - k 14, akt małżeństwa M. N. - k. 15)

H. S. nie pozostawiła testamentu. Ze swoimi dziećmi i wnukami nie zawierała umów o zrzeczenie się dziedziczenia po niej.

(dowód: zapewnienie spadkowe - k. 68)

Żaden ze spadkobierców H. S. nie składał po jej śmierci oświadczenia o odrzuceniu spadku po niej, natomiast w dniu 3.07.2015r. W. K., B. G., M. N. i M. S. złożyli przed sądem oświadczenia o przyjęciu z dobrodziejstwem inwentarza przypadającego im z mocy ustawy spadku po zmarłej H. S..

(zapewnienie spadkowe - k. 68, oświadczenia - k. 25, k. 27, k. 29 i k. 31).

Nie było procesów o uznanie któregokolwiek ze spadkobierców H. S. za niegodnego dziedziczenia po niej.

(dowód: zapewnienie spadkowe - k. 68)

Sąd zważył co następuje:

Zgodnie z art. 924 k.c. i 925 k.c. spadek otwiera się z chwilą śmierci spadkodawcy, a spadkobierca nabywa spadek z chwilą otwarcia spadku, dlatego też dla oceny uprawnień do dziedziczenia zastosowanie mają zasady i przepisy obowiązujące w dacie otwarcia spadku, tj. w dacie śmierci spadkodawcy.

W świetle art. 926 § 1 i § 2 k.c. powołanie do spadku wynika z ustawy lub z testamentu, przy czym dziedziczenie ustawowe ma miejsce wtedy, gdy spadkodawca w ogóle nie sporządził testamentu, sporządzony testament nie zawiera powołania spadkobiercy albo okazał się on nieważny. Osoby powołane do spadku mają zdolność do dziedziczenia pod warunkiem, że żyją w chwili śmierci spadkodawcy, nie zawarli ze spadkodawcą umowy o zrzeczenie się spadku po nim, nie odrzucili spadku i nie zostali uznani za niegodnych dziedziczenia. Zgodnie bowiem z art. 927 § 1 k.c. spadkobierca, który nie dożył chwili otwarcia spadku, tj. chwili śmierci spadkodawcy, nie może dziedziczyć po zmarłym, a w świetle art. 1049 k.c., art. 1020 k.c. i art. 928 § 2 k.c. osoba, która zrzekła się spadku, odrzuciła spadek lub została uznana przez sąd za niegodną dziedziczenia traktowana jest tak, jakby nie dożyła chwili otwarcia spadku.

W pierwszej kolejności powołane do spadku z ustawy są dzieci spadkodawcy i jego małżonek (art. 931 § 1 k.c.). Dziedziczą oni w częściach równych, przy czym część spadku przypadająca małżonkowi nie może być mniejsza niż jedna czwarta całości spadku. Jeżeli dziecko spadkodawcy nie dożyło otwarcia spadku, udział spadkowy, który by mu przypadął, przypada jego dzieciom w częściach równych (art. 931 § 2 k.c.).

W niniejszej sprawie nabycie spadku po H. S. nastąpiło na podstawie przepisów ustawy, ponieważ ze złożonego zapewnienia spadkowego wynika, że spadkodawczyni nie pozostawiła żadnego testamentu. Z uwagi na to, że zmarła spadkodawczyni w chwili śmierci była wdową, to spadek po niej przypada w równych częściach jej dzieciom, tj. córce W. K., córce B. G., córce L. P., córce T. B. i synowi E. S. – każdemu z nich po 1/5 części. Ze względu jednak na to, że syn spadkodawczyni – E. S. - zmarł przed nią, to nie może dziedziczyć po niej (bo nie żył w chwili otwarcia spadku) i w związku z tym zgodnie z art. 931 § 2 k.c. jego udział w spadku przypada w równych częściach jego dzieciom (a wnukom spadkodawczyni) - M. N. i M. S., co ostatecznie powoduje, że przysługujący M. N. i M. S. udział w spadku po H. S. wynosi po 1/10 części (1/2 x 1/5).

Z zapewnienia spadkowego wynika, że żaden ze spadkobierców H. S. nie zrzekł się dziedziczenia po niej i nie odrzucił spadku po niej, a także nie został uznany za niegodnego dziedziczenia po niej, co powoduje, że nie zachodzi w stosunku do któregokolwiek ze spadkobierców ustawowych okoliczność, która wyłączałaby ich od dziedziczenia po spadkodawczyni H. S. na podstawie przepisów ustawy.

W ocenie Sądu w ramach postępowania o stwierdzenie nabycia spadku nie mogło zostać rozpoznane zgłoszone przez pełnomocnika uczestniczek postępowania L. P. i T. B. żądanie uznania za niegodną dziedziczenia po H. S. wnioskodawczyni W. K., gdyż żądanie takie sąd rozpoznaje w procesie, a nie w ramach rozstrzygania kwestii prejudycjalnych w sprawie o stwierdzenie nabycia spadku. Uznanie za niegodnego dziedziczenia spadkobiercy ustawowego w celu „wyeliminowania” go z grona spadkobierców ustawowych wymaga wytoczenia odrębnego powództwa i nie może być przedmiotem rozstrzygania Sądu w ramach sprawy o stwierdzenie nabycia spadku. Taki pogląd – o możliwości zgłoszenia żądania uznania spadkobiercy za niegodnego dziedziczenia wyłącznie w drodze odrębnego powództwa i niemożliwości skutecznego zgłoszenia takiego żądania w postępowaniu o stwierdzenie nabycia spadku - wyraził także Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 19.05.2004. (sygn. I CK 671/03, LEX nr 585676) i w uchwale 7 sędziów z dnia 26.02.1968r. (sygn. III CZP 101/67, LEX nr 7858), a Sąd orzekający w niniejszej sprawie w pełni podziela ten pogląd.

Z tego też względu Sąd oddalił wniosek dowodowy pełnomocnika uczestniczek postępowania L. P. i T. B. o dopuszczenie dowodu z zeznań świadków na okoliczność niegodności dziedziczenia po H. S. przez wnioskodawczynię W. K., gdyż brak możliwości rozstrzygania kwestii niegodności dziedziczenia w ramach sprawy o stwierdzenie nabycia spadku powoduje, że okoliczności, na które mieli zostać przesłuchani zgłoszeni świadkowie, nie mają dla rozstrzygnięcia sprawy istotnego znaczenia.

Mając na uwadze wszystkie powyższe okoliczności i powołane przepisy prawa na podstawie art. 677 k.p.c. Sąd stwierdził, że spadek po H. S. na podstawie ustawy nabyli: córka W. K., córka T. B., córka L. P. i córka B. G. – po 1/5 części każda z nich oraz wnuczka M. N. i wnuk M. S. - po 1/10 części każde z nich.

Ze względu na fakt, że w ustawowym terminie z art. 1015 k.c. spadkobiercy ustawowi H. W. K., B. G., M. N. i M. S. złożyli oświadczenia o przyjęciu spadku przypadającego im na podstawie ustawy z dobrodziejstwem inwentarza, to zgodnie z art. 1016 k.c. (w brzmieniu obowiązującym przed dniem 18.10.2015r.) należało przyjąć, że także ci spadkobiercy, którzy nie złożyli w terminie żadnego oświadczenia, przyjęli spadek z dobrodziejstwem inwentarza.